

Vöetchánán – A Tóra főbb pontjai

Vöetchánán hetiszakasz tartalma ואתחנן

Szakaszunkban – Vöetchánán (5Mózes 3:23–7:11.) – Mózes folytatja monológját, melyben elmondja, hogyan imádkozott, és próbálta megváltoztatni azt az ítéletet, melynek értelmében nem mehet be az Ígéret Földjére. Nem is nagyon burkolt szemrehányást tesz a népnek, amely miatt érte ez a végzet, és megismétli a Tóra főbb pontjait. Különösképpen a bálványimádás tilalmára figyelmeztet, majd megismétli a Tízparancsolatot. Ebben a szakaszban találkozunk a Smá Jiszráállal, a zsidóság hitvallásával is.

Mózes elmondja Izrael gyermekeinek, hogyan esdekelt az Örökkévalónak, hogy engedje őt is bemenni Izrael földjére, Isten azonban elutasította őt, de helyette meghagyta neki, hogy menjen fel egy hegyre, és onnét tekintsen szét az Ígéret Földjén. – **5Mózes 3:22–29.**

Folytatván a „Tóra áttekintését”, Mózes leírja az Egyiptomból való Kivonulást és a Tóraadást, és ezeket az emberi történelem példa nélküli eseményeinek tartja. **„Vajon... történt-e ilyen nagy dolog, vagy hallható volt-e ilyesmi? Vajon hallotta-e valaha egy nép, amint szól Isten a tűz közepéből, úgy, amint te hallottad, és életben maradtál? ...Tenedek megmutattattott, hogy megtudjad, hogy ő az Örökkévaló, az Isten; nincs kívülé más.”** – **5Mózes 4:1–24., 32–40.**

Mózes megjósolja, hogy az eljövendő nemzedékek idején a nép el fog fordulni Istentől, bálványokat fog imádni, és ezért száműzetik országából, és szerteszóratik a föld népei között; a szétszóratásban azonban újra Isten felé fordul majd, és visszatér parancsolatainak megtartásához. – **5Mózes 4:25–31.**

Mózes kijelöl három menedék várost a Jordán folyó keleti partján, ahova a szándékon kívüli emberölést elkövetők menekülhetnek az áldozat bosszúra vágyó rokonai elől. – **5Mózes 4:41–43.**

A hetiszakasz tartalmazza még a Tízparancsolat ismétlését; valamint a Smá-t, amelyben a zsidó hit alapjai nyilatkoznak ki: Isten egysége („**Halljad Izrael, az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egy!**”); Isten szeretetének és Tórája tanulmányozásának micváját; valamint a parancsolatot, hogy **„ezeket az igéket”** tfilin formájában karunkra és homlokunkra kössük, mezuzákba rakva pedig otthonaink ajtófélfáira erősítsük. – **5Mózes 4:44–6:9.**

Mózes előre figyelmezteti a zsidókat, hogy amikor majd belakják Izrael országát, és sok jó éri őket, ne felejtsek el Örökkévaló Istenüket, ne házasodjanak a Föld népeivel, és ne resteljenek megsemmisíteni a bálványokat, mivel ők **„Isten szent népe”**. – **5Mózes 6:10–7:11.**

שבת שלום

Hetizakasz: **Vöetchánán (ואתחנן)**

8. monda Jeruzsálemről – gyászról, pusztításról és ígéretről

Gyönyörű város: Jeruzsálem. Mindig a szívünkben. Mindig a zsidó élet központjában. Mi olyan különleges benne? Bemutatok nyolc zsidó közmondást Jeruzsálemről, a pusztulás szomorúságáról és a megváltás ígérétééről. Jeruzsálemet nem csak Izrael népének fővárosaként, de a világ legszebb városaként is emlegetik. Ahogy a Talmud is mondja: „**Tíz adag szépség hullott a földre, kilenc Jeruzsálemre, egy az egész világra.**”

A menny kapuja: Mindenki ismeri a Siratófalat, de nem mindenki tudja, hogy nevét az araboktól kapta, mert azok látták, hogy a zsidók a könnyeiket a Szentély romjaira hullajtják imádkozás közben. Jeruzsálem városa és a zsidó nép imái közt ősi kapcsolat áll fenn. Ahogy a Midrás mondja: „**Ha valaki Jeruzsálemben imádkozik, az olyan, mintha a dicsőség trónja előtt imádkozna, mivel a menny kapuja ott van**” (Pirkei de-Rabbi Eliezer 35).

Mi okozta Jeruzsálem pusztulását? Jeruzsálem ragyogó szépségét elpusztította az ellenség hadainak támadása, akik romokban hagyták maguk után mind a várost, mind zsidóság legszentebb helyét, a Szentélyt. A bölcsek több okát is látták a pusztításnak, ezek közül egy: Rabbi Yochanan szerint Jeruzsálemet azért rombolták le, mert a bíróságok a Tóra törvények alapján ítéleztek a városban. De mi mást tehettek volna? Inkább önkényesen kellett volna ítéleteket hozniuk? A gond inkább az volt, hogy nem voltak hajlandók túllépni a törvény betűjén.

Gyász és feltámadás: Jeruzsálem lerombolása nem csak fizikai pusztítást jelentett. Jeruzsálemben minden sarkon a szentség, az isteni jelenlét volt érezhető. Még napjainkban is, amikor Jeruzsálem a kezünkben van, és újjáépítettük nagyobbra, mint valaha, és lakhatunk benne, még így is gyászoljuk a fény és szentség napjait. „**Aki gyászolja Jeruzsálemet, látni fogja örömét!**”

Jeruzsálem fent és lent: Jeruzsálemnek van egy testvérvárosa a mennyben, a földi várossal szemben egy égi város, egy szellemi város, mely elpusztíthatatlan. „**És mondta Isten: nem megyek be az égi Jeruzsálembe, míg nem voltam a földi Jeruzsálemben**” Amikor eljön a megváltás, mind a szellemi, mind a fizikai világot megváltja!

Fényes jövő: Hálaistennek a zsidók viszonylag biztonságban járhatják Jeruzsálem utcáit. Azért viszonylag, mert továbbra is tartani kell a gyűlölet megnyilvánulásaitól, terrortámadásoktól és merényletektől, de eljön az idő, mikor nem lesz már félelem, és a biztonságérzet teljes lesz. „**Idős férfiak és nők ülnek majd Jeruzsálem házai előtt és gyermekek játszanak majd körülöttük az utcákon.**”

Mert Cionból: Eljön a nap, amikor Jeruzsálem lesz a fény a pogányok számára, és a világ egész lakossága ide fog járni, hogy a Tóra bölcsességét hallja. „**Mert Cionból szól a törvény és Jeruzsálemből Isten szava**”

A kezünkben van: Mi vagyunk azok, akik elhozhatjuk a megváltást. A próféta emlékeztet minket: „**Ciont megváltják az igazsággal, a foglyokat cdákával.**” Tóratanulással, a micvák tartásával, és adományozással eljutunk a megváltáshoz. Adja Isten, hogy még napjainkban!

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ב

Menáchem Meron: Vigasztalás szombatja

A Tisá Beáv utáni szombatot a Háftará első szava (**náchámu**) után vigasztalás szombatjának nevezzük. Ettől kezdve Ros Hásánáig hét héten keresztül olvassuk Jesájáhu próféta vigasztaló szavait. „**Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet.**” (Jes. 40/1.) A hagyomány szerint az ismétlődő szó arra utal, hogy a babiloni száműzetés után újabb - és hosszabb - száműzetés vár majd Izrael népére. Így méltán illeti meg a közel kétezer éves gálutban megmaradt zsidó népet a vigasztaló próféta szövege.

Talán nem véletlen, hogy éppen ezen a szombaton olvassuk - immár másodszor - a Tízparancsolatot. Az államát és hazáját veszített Izrael (**i.sz. 70**) fennmaradását a Tannak és törvényeinek köszönhetjük. Ennek a Tannak a középpontjában áll a Tízparancsolat. A hagyomány szerint benne foglalják a zsidó népre kötelező mind a **613 micve (parancsolat)**.

Mózes utolsó beszéde halála előtt hangsúlyozta, hogy az isteni törvény nem az égből vagy a „tengeren túl” van, hanem **„nagyon közel van hozzád az ige, a szádban és a szívedben, cselekedetedben”**. (Deut. 30/14.) Ha figyelmesen megvizsgáljuk a tíz igét, világosan láthatjuk azok felosztását a fent idézett mondat alapján. Az első és az utolsó parancsolat a szív, gondolat vagy érzés követelménye. Az egy Istenben való feltétlen hitet hirdeti az első.

A **„Ne kívánd a másét!”**, az utolsó ige, ugyancsak az ember belső világához fordul. A harmadik és a kilencedik parancsolat a beszéddel kapcsolatos. **„Ne ejtsd ki hiába Isten nevét!”** és **„Ne tégy hamis tanúvallomást felebarátod ellen!”** A többi parancsolat cselekvést tilt meg vagy ír elő. A cselekvést előíró parancsolatok közül talán a legfontosabb az ötödik. **„Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú életű legyél a földön és részesülj minden jóban!”** (Deut. 5/16.) Ebben az igében nemcsak az egyén szülő-tiszteletéről van szó. Benne foglalják a nép viszonya őseihez. Az ősök tisztelete a hagyományhoz való pozitív kapcsolatot jelenti. Ez a feltétele annak, hogy a nép hosszú életű legyen. A zsidó nép fennmaradása a hagyományhoz való hűség függvénye. A vigasztalás próféta is így szól hozzánk: **„Tekintsetek Ábrahám atyáitokra és Szára anyáitokra. . . mert megvigasztalja Isten Ciont. . . pusztáját Édenné, sivatagját Isten kertjévé varázsolja.”** (Jes. 51/2.)

Hetiszakaszunkban Mózes inti a népet, hogy élete folytonossága a Törvényhez való hűség függvénye. **„Nemcsak őseinkkel kötötte Isten ezt a szövetséget (Szináj-hegyén), hanem mindannyiunkkal, kik most itt állunk.”** (Deut. 5/3-4.) A zsidó nép élete a Tízparancsolattal kezdődik és annak szelleme biztosítja további fennmaradását. Évezredek történelmünk minden szenvedése, viszontagsága, üldöztetése nem tudta megtörni Izrael kötődését múltjához, hagyományához, országához.

Mózes megdicsérte a pusztában született nemzedéket, akik mintának vették atyáik viselkedését a szinájai ki nyilatkoztatáskor. **„Bár lenne szívük a jövőben is ilyen, hogy féljenek és tiszteljenek Engem és megtartsák törvényeimet, mindvégig saját javukra és gyermekeik javára örök időkig.”** (Deut. 6/26.) A hetiszakasz további részében elérkeztünk a zsidó hitvallás legszentebb mondatához: **„Halljad, Izrael, az Örökkévaló, a mi Istenünk egyetlenegy!”** (u.o. 6/4.) A mondat folytatása meghatározza az egyén viszonyát Istenhez. **„Szeresd az Örökkévaló Istenedet teljes szíveddel, teljes lelkeddel és mindeneddel.”** (u.o. 15.) Ezek a mondatok állnak a mezuzá és a tefilin pergamentekercsein. Ezekkel a szavakkal mentek a halálba kétezer éven át népünk mártírjai. A hetiszakasz tovább folytatja az Isten és Izrael közötti kapcsolat leírását. A kiválasztottság tényét írja le. A kiválasztottság nem több jogot, hanem több kötelességet ír elő.

Nem Izrael különleges tulajdonságait jelenti, hanem Isten szeretete és az ősökhöz fűződő viszonya, Ábrahám-mal kapcsolatos emléke választotta ki annak utódait hivatás betöltésére. **„Nem sokaságtok miatt jelölt ki Isten titeket, mert hiszen ti vagytok a legkisebb a népek között. Hanem Isten szeretete irántatok és az ősapáknak tett esküje tette azt.”** (Deut. 7/8.) Így szól Mózes halála előtt a kiválasztott néphez.

„Náchámu, náchámu ámi” - Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet. Az utolsó gálutot túlélte zsidó nép visszatér országába és visszatér Istenéhez.

Menáchem Meron: TÍZPARANC SOLAT

Ezt a szombatot a Háftára első szavával „**Sábát Náchumu**”-nak, a vigasztalás szombatjának nevezük. Ez a Tisá Beáv utáni szombat, melynek Háftárája úgy kezdődik: „**Náchámu, náchámu ámi - Vigasztaljátok népemet**”. (Jes. 40/1)

Hetiszakaszunkat minden évben a Tisá Beáv utáni szombaton olvassuk. Mózes leírja a Szináj-hegyi kinyilatkoztatást, és közli az új nemzedékkel az egész Tízparancsolatot. Ez a Tízparancsolat néhány helyen különbözik az eredetitől, de nem lényegében. Immár 2000 éve olvassuk a Tízparancsolatot Vigasztalás szombatján.

Hosszú gáluti történetünk sötétségében valóban a Tízparancsolat és a Tóra jelentette a zsidó népnek az egyetlen igazi vigaszt. Legfőbb különbség a most olvasott Tízparancsolat és az Exodusbeli között a szombat megokolásában van. Az Exodusból az ok: „**mert hat nap alatt teremtette Isten az eget és a földet és a hetedik napon megpihent**”. (Ex. 20/11) A mostaniban az indok: „**hogy szolgálj nyugodjon, mint tenmagad, és emlékezz, hogy szolga voltál Egyiptomban.**” (Deut. 5/15) Változást szenvedett a szombattörvény első szava is. **Az exodusi Dekalógból: „Emlékezz megszentelni a szombatot”, a mostaniban: „Őrizd meg, hogy megszenteld a szombatot.”**

A Tízparancsolat nem csak a zsidó népnek, hanem az egész emberiségnek erkölcsi alkotmánya. Megkülönböztetjük benne az Isten és az ember közötti, és az ember és ember közötti törvényeket. Az ember és ember közötti parancsolatok száma hét, vagyis a többség. A mai megokolás szerint a szombattörvényt is az emberek közötti törvényekhez sorolhatjuk. Az a kötelesség, hogy a szolgának is adjunk munkaszünetet, az emberrel szemben fennálló parancsolat.

Figyelemreméltó az ötödik parancsoltnál (a szülők tisztelete) egy hozzátétel. Az Exodusból csak az áll, hogy „**hosszú életű legyél ezen a földön**”. Itt hozzátették azt, „**hogy jó dolgod legyen**”. Mert bizony a hosszú élet szenvedésekkel tele, az nem áldás. A Tízparancsolatot feloszthatjuk a következő szempontok szerint. Az első és az utolsó gondolati-érzelmi parancsok. Hinni az egy Istenben és nem megkívánni azt, ami a másé. Parancsolatok, amelyek beszéddel kapcsolatosak. Ilyenek a harmadik és a kilencedik. Nem kiejteni Isten nevét hiábavalóan, és nem tanúskodni hamisan. A többi hat cselekvést jelent: „**Ne öl! Ne lop!**” stb.

A Tízparancsolat isteni közlését villámok és dörgések kísérték és a nép nagy ijedelmébe. A nép szólt Mózeshez: „**Te szólj hozzánk, és mondd el mindazt, amit az Örökkévaló Istenünk mond neked. Mi meghallgatjuk és megtesszük.**” (Deut. 5/24) Isten megértette a nép ijedelmét, és közölte vele, hogy Mózeshez hasonló prófétákat fog neki adni, akik majd közvetítik Isten szavát.

Mózes maga megdicsérte a nép Szináj-hegyi viselkedését. „**Bár ilyen lenne szívük mindig, hogy féljenek, hogy féljenek Engem és megőrizzék parancsolatomat mindig, hogy jól menjen soruk nekik és utódaiknak örökké**” (u.o./26) Vigasztalás szombatján jól esik hallani a mózesi dicsérő szavakat, főleg, ha megérdemeljük.

A mára rendelt prófétai szakaszban Jesajás vigasztalja a népet az Első Szentély pusztulása után, a babilóniai fogságban: „**Magas hegyre menj fel Cion hírmondója, emeld fel hangodat Jeruzsálem hírhozója... íme, Isten, mint a pásztor, ki legelteti nyáját, egybegyűjti bárányait, ölében viszi.**” (Jes. 40/11)

Csodás utakon viszi Isten vissza Izraelt hazájába és hozza el számára a megváltást.

Raj Tamás:**Bibliaiskola**

Az idő a Bibliában

Ismét egy olyan fogalom kerül elénk a Szentírásból, amelyet a magyarban egyetlen szóval fejezünk ki, de amely az eredeti héber nyelvben legalább két szónak felel meg. **Az idő ugyanis héberül ét, vagy zmán. Olykor a jóm (= nap) és a moéd (= ünnep) szavak is jelenthetnek időt. Az olám (= világ) és a necah (= győzelem) az örök időt fejezik ki a héberben. Az ólammal még foglalkozunk, a necah szóra pedig lásd Jesája könyve, 25. fejezet 8. versét: „eltűnik a halál örökre”.**

Az „ét” szó nagyjából megfelel a magyar idő-fogalomnak, míg a „zmán” inkább valamely pontos, meghatározott időt, időpontot jelent. A **zmán** egyébként meglehetősen ritkán szerepel a Szentírásban, s jobbra csak a későbbi bibliai könyvekben, különösen akkor, amikor már az időmérő szerkezetek (például a napóra) használata általánossá lett. **Nehemja (Nehémiás)** például ezt a szót említi, beszámolva a perzsa királlyal való megbeszéléséről: „**s én megjelöltem számára egy időt**” (**Nehemja könyve, 2. fejezet 6. vers**). A bibliai Észter-történet emléknapijainak meghatározásakor is a **zmán** szó szerepel a Szentírásban: „**hogy megünnepeljék a purim napjait a maguk idejében**” (**Eszter könyve, 9. fejezet 31. vers**).

A **Prédikátor (héberül Kohelet)** könyvében, amelyet a hagyomány szerint Salamon király idős korában írt, együtt szerepel a **zmán és az ét** szó: „**Mindennek megvan a maga meghatározott időpontja és ideje, minden dolognak az ég alatt**” (**Prédikátor könyve, 3. fejezet 1. vers**). Amikor azonban a szerző arról beszél, hogy ideje van a születésnek és a halálnak, az építésnek és a rombolásnak és így tovább, már csupán a második szót használja, hiszen nem egy bizonyos időpontról beszél.

Az A általában jelenti az időt, bármely időpontot, például Isten előírja a pap (**a kohén**) számára, hogy „**ne jöjjön mindenkor (szó szerint minden időben) a Szentélybe**” (**Mózes III. könyve, 16. fejezet 2. vers**). E szóval fejezi ki a Szentírás az alkalmas és az alkalmatlan időt (**Zsoltárok könyve, 69. fejezet 24. vers és Ámosz könyve, 5. fejezet 13. vers**). A Bibliában előfordul a különös „**mint élő idő**” (héberül **káét hajó**) kifejezés, s az mindig annyit tesz: jövőre ilyenkor.

Így találjuk azt akkor, amikor az angyalok megjövendölik Ábrahámnak fia születését: „**Bizony, visszatérek hozzád jövőre ilyenkor, s íme, fia lesz feleségednek, Sárának**” (**Mózes I. könyve, 18. fejezet 10. vers**). A **kaétmahar (= mint holnap-idő)** szóösszetétel, az előzőhöz hasonlóan, a másnapi, hozzávetőleg azonos óraállást jelenti: „**Bizony, holnap ilyenkor igen súlyos jégesőt fogok hullatni**” (**Mózes II. könyve, 9. fejezet 18. vers**).

A **rnéét ad-ét (szó szerint: időtől időig)** és a **méét léét (= időről időre)** kifejezés voltaképpen a napórán vagy a csillagórán jelentkező egy teljes fordulatot, tehát kb. 24 órányi időt jelent. (**Az utóbbi fordulat később, a rabbinikus irodalomban, szinte szakkifejezéssé**

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás:

Bibliaiskola

lett.) Csak ennek ismeretében érthetjük meg **Ezékiel próféta Jeruzsálemért** való bűnbánatát, hogy csak „**időtől időig**” ehet és ihat, vagyis 24 óra elteltével, tehát naponta egyszer (**Ezékiel könyve, 4. fejezet 10-11. vers**).

A **héber jóm** szó általában egy napot (**24 órát**) jelent, de ugyanígy fejezik ki a nappalt (**a nap felét**) is. Ez a szó azonban gyakran jelent jóval nagyobb időt, kort, korszakot is. A **mijamim jamimá** (szó szerint **napokról napokra**) kifejezés például „**évről évre**” értelemmel bír, így kell megtartani a **peszach** ünnepét (**Mózes II. könyve, 13. fejezet 10. vers**). **Sámuel** apja is évente és nem naponta keresi fel fiát a silói **Szentélyben** (**Sámuel I. könyve, 2. fejezet 19. vers**). A bibliafordítók által használt „**napjaiban**” kifejezés valójában „**idején**”, „**korában**”, hiszen a **Biblia az Amráfel (= Hammurapi), Ábrahám, Dávid, vagy Ahasvéros (= Artaxerxész)** idején lezajlott eseményekre utal. A **jóm** gyakorta igen nagy, mondhatni a legnagyobb korszakokat öleli magába, például a **44. zsoltárban** („**mint hajdanvolt idők**”), vagy **Mózes** búcsúénekében: „**Emlékezz a régi időkre**” (**Mózes Y könyve, 32. fejezet 7. vers**), és nem a régi napokra. Azt főként senki sem feltételezheti, hogy **Isten Ábrahámnak** tett esküje csupán „**napokig**” tartana! Ellenkezőleg, „**mint az ég időtartama a föld felett**” (**ugyanott, 11. fejezet 21. vers**).

Ezután joggal állíthatjuk: a teremtés hat „**napja**” a **Szentírásban** valójában hat iszonyúan nagy korszak. S amikor **Isten (a negyedik korszakban)** létrehozta az égitesteket, azok célja, hogy a napok és éjszakák jelzésén túl „**jelekként, időfordulókként, napokként és évekként**” szolgáljanak (**Mózes I. könyve, 1. fejezet 14. vers**). A napóra és a csillagóra valóban jel volt a vándorok számára, az évszakok fordulói (**a tavaszi és az őszi napéjegyenlőség, valamint a napfordulók**) ugyancsak meghatározták az ókori ember életét, ám miért említené az írás ismét a napokat. Inkább azokra a (**mintegy 2000 éves**) korszakokra kell gondolnunk, amikor a **Nap** más-más csillagképben kel föl, s amit az ókorban nagyon fontosnak éreztek. Időszámításunk előtt **4000 körül** jelent meg ugyanis a **Nap** a bika csillagképében, s ekkor jelentek meg a **Báál** és más istenek által fémjelzett bikakultuszok, **i.e. 2000 körül** a kos jegyében nyilatkoztak meg az újabb vallások (**Izsák helyett Ábrahám is kost áldoz fel, szarvából készül a sófár**), a kereszténység szimbóluma pedig a hal lett, mert az időszámításunk kezdete körül lépett át a **Nap** a halak jegyébe.

Az ókori keleti ember megkülönböztette a nappali és az éjszakai órákat, amelyek csak az őszi és a tavaszi napéjegyenlőség idején egyenlők. Éjszaka az **izraeli városokban** három őrségváltás volt: **az esti, az éjjeli és a reggeli**. Önkéntes őrk mintegy **4 óra** hosszát, folyamatosan járták a várost. Velük találkozunk az **Énekek énekében a sötétben egyedül kóborló, szerelmes lány** (**3. fejezet 3. vers és 5. fejezet 7. vers**). Rájuk gondol a zsoltárártó is: „**Jobban várja lelkem az Urat, mint a reggelt az örök, a reggelt őrizők**” (**Zsoltárok könyve, 130. fejezet 6. vers**). És a hajnali őrváltást kérdi meg **Jesája próféta**, jelképesen, hogy sokáig tart-e még az éj? Az őr válasza megnyugtató: „**Eljön a reggel, s összehúzódik az éjszaka**” (**Jesája könyve, 21. fejezet 12. vers**).

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A KÉMEK II.

A kémekek baljós jelentése után, az emberek egész éjszaka sírtak, keserű sorsukon. Kilitástalannak látták a helyzetüket, ezért előjöttek a régi nótával:

Bárcsak meghaltunk volna Egyiptom országában! Vagy bárcsak meghaltunk volna ebben a sivatagban! Nem jobb volna - e nekünk visszatérni Egyiptomba? És mondták egyik a másiknak: Válasszunk vezért és térjünk vissza Egyiptomba."

Mózes, Áron, Józsuá és Káláb megszaggatták ruháikat és gyászolták Izrael népét, mert elbuktak a hitük próbáján. Hiába mondták a népnek, hogy az Örökkévaló segítségével legyőzünk minden akadályt, ahogy annak idején is megverték az Amálék seregét, a nép ellenük fordult, halálra ítélte őket:

„Az egész közösség mondta, hogy megkövezi őket kövekkel."

Az emberek elkezdtek gyűjteni a köveket a kivégzéshez, ám hirtelen megjelent az Örökkévaló dicsősége. Szózatot intézett Mózeshez, kijelentette, hogy elpusztítja Izrael egész népét és Mózes leendő utódaiból lesz az új választott népe. Az emberek rettenetesen megrémültek, mert most az ő életükről volt szó, kiestek a kezükből a kövek, amiket a kivégzéshez gyűjtöttek. Mózes, akit az előbb még meg akartak kövezni, most a gyilkosaiért könyörgött. Emlékeztette az Örökkévalót arra, hogy türelmes, elnéző kegyelmes Isten:

„Bocsásd meg, kérlek, e nép bűnét szereteted nagysága szerint és amint megbocsátottál e népnek Egyiptomtól mostanáig. És szólt az Örökkévaló: Megbocsátok a te szavad szerint."

Nem volt teljes a bocsánat, csak enyhítette a nép rögtöni halálos ítéletét. Nem juthatnak be az Ígélet Földjére a lázadók, hanem a vándorlásuk során szép lassan a sivatagban fognak elpusztulni. Negyven napig voltak a kémekek az országban, a büntetés minden napért egy év vándorlás lesz. Negyven évig fognak menetelni a sivatagban, amíg a lázadók meghalnak, és felnő egy új generáció. A negyven év ettől a perctől számít, tehát azon kívül, amit eddig vándoroltak, még hozzáadódik ez a negyven év!

„Ebben a sivatagban esnek el holttesteitek; és összes megszámláltjaitok teljes számban, húsz évestől fölfelé, akik zúgolódtak ellenem, bizony ti nem fogtok bemenni abba az országba, amelyről fölemeltem a kezemet, hogy titeket abba elhelyezzelek; kivéve Káláb és Józsuá."

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

FIGYELEM! Most olyan dolgot írok le, amit még egyetlen bölcs Tóramagyarázó, sőt maga Mózes sem vett észre. Az Örökkévaló ebben a mondatban figyelmezteti Mózeset is, hogy nem léphet be az Ígéret Földjére! Elmúlt húsz éves, tehát azokhoz az emberekhez tartozik, akik kimaradnak az új hazából. Világosan meg lett mondva, hogy csak Káléb és Józsuá mehet be az országba, Mózes és Áron neve meg sem lett említve. Mózes különben biztosra vette, hogy ő, aki kivezette a népet Egyiptom földjéről, ő fogja bevezetni őket az Ígéret Földjére is, ezért meg sem hallotta a figyelmeztetést, volt éppen elég gondja a lázadó néppel. Azért nem mindenki úszta meg a hirtelen halált:

„És azok a férfiak, akiket elküldött Mózes, hogy kikémleljék az országot, és akik visszatérvén, zúgolódásra bírták ellene az egész közösséget, rossz hírt terjesztve az országról meghaltak a csapás alatt az Örökkévaló színe előtt, de Józsuá és Káléb életben maradtak.”

A nép kétségbeesetten gyászolta önmagát, hogy ilyen közel voltak már a céljukhoz, és elbuktak az Örökkévaló próbáján. Hallgatniuk kellett volna Kálébra, aki világosan elmondta, hogy az Örökkévaló segítségével legyőzhető az Ígéret Földjén lakó idegeknek. Most ostoba fejjel önhatalmúlag csatasorba álltak és elindultak elfoglalni a tejjel mézzel folyó országot, ahol letelepedhetnek, és boldogan élhetnek.

Mózes hiába figyelmeztette őket az Örökkévaló parancsára, hogy csak vándoroljanak tovább a sivatagban, és ne harcoljanak, mert nem sikerülhet a tervük. Az emberek most is, ahogy szokták, mentek a saját ostoba fejük után, és nekivágtak az előttük magasodó ismeretlen hegynek. Mózes ott maradt a táborban a Szövetség Ládája a kőtáblákkal pedig a Szentélyben pihent.

„De ők makacskodtak, hogy fölmennek a hegy tetejére. És leszállt amáléki és a kánaáni, akik azon a hegyen laktak, és megverték és megtörték őket Hormáig.”

A vert sereg halottaikat hátrahagyva, sebesülten vánszorgott vissza Hormától a Párán sivatagban levő táborhelyükig. Megint gyászoltak siratták saját sorsukat, mert az Örökkévaló parancsa ellenére harcot kezdtek az Ígéret Földjének megszerzéséért. Mózes hagyta, hogy kipihenjék magukat, majd parancsot adott a Szent Sátor lebontására, és a csomagolásra. Miután útra készen álltak az Örökkévaló felhő formájában mutatta nekik az utat. Minél messzebb akarta vinni a népet a csalódások helyétől, ezért a Sástenger felé indultak oda, ahol a víz elnyelte az egyiptomi sereget, oda ahonnan eredetileg elindultak elfoglalni az új hazájukat.

A következő számban folytatjuk a kalandot...

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Daniel Tarr:**A kabbala története****II. rész**

A XVI. század végére két kabbalista ágazat vált elismertté. Az egyik a spanyol **Moses Cordovero** (1522-1570), a másik az egyiptomi születésű **Isaac Luria** (1534-1572) iskolája volt. Utóbbit Ari néven is nevezték, ami oroszánt jelent. **Moses Cordovero** kabbalista értelmezése panteisztikus, tanítása szerint a világegyetem Istennel azonos és minden, ami létezik Isten aspektusa. Két fő műve a **Pardes Rimmonim** és az **Elimah Rabbati**.

Isaac Luria David ben Solomon ibn Abi Zimra tanítványa volt. Érdekeltek a zsidó törvények és a rabbikus irodalom. Tanulmányozta **Moses Cordovero** írásait és a **Zóhárt** egyaránt. Később **Cordovero** tanítványa lett, majd mestere halála után átvette annak helyét és egy kabbalistákból álló gyülekezet vezetőjévé vált. Tanítványainak a **Kabbala és a kavvanah**, azaz a szefirákon alapuló meditáció módszereit tanította. (A kavvanoth a XVI. században kifejlesztett meditációs, vizualizációs gyakorlatok elnevezése.)

A XVII. századi ortodox zsidó vezetők veszélyesnek ítélték a kabbala tanait, és csak a legmagasabb rangú rabbiknak engedélyezték a **kabbalista** művek tanulmányozását. Az áttörést a XVIII. század közepén, **kabbalista** hagyományokból kiindulva, **Israel Eliezer (kb. 1700-1760) (Ba'al Shém Tóv-A Jó Név Hordozója)** hozta, aki Lengyelországban megalapította a haszidizmust ami nagy szerepet játszott a kabbala szélesebb körű elterjedésében. A haszid a héber jámbor szóból származik. **Ba'al** követői hittek abban, hogy Isten felé hittel és bizalommal fordulhatnak miközben a Törvény belső értelmével foglalkoznak. **Ba'al Shém** azt vallotta, **Istent** örömmel kell szolgálni, így istentiszteletin nem volt ritka az extázis, a tánc, az éneklés és az alkoholfogyasztás sem. A haszidizmus sokat merített **Isaac Luria** tanaiból. **Ba'al** saját tanításait a **Szív Útjának** nevezte és hangsúlyozta az imádkozás mellett a fizikai világ örömeinek elfogadását és gyakorlását is.

A haszidisták a **Ba'al sém** nevet használták arra, aki a **Tetragrammaton (JHVH-Isten szent neve a zsidó hagyományban, amit Jehovának vagy Jahvénak is írnak vagy az Adonáj szóval helyettesítik, melynek jelentése Úr)** és más szent nevek titkának birtokosa. A haszidizmus ma is létezik, fő központjai **New Yorkban** és **Izraelben** találhatóak.

Nagy hatással volt a haszidikus gondolkodásra a **Chabad**, azaz **Schneur Zalman** (1747-1812) rabbi által kidolgozott misztikus rendszer. A mester a **chabad** kifejezést az **Élet Fáján** elhelyezkedő **Chokmah, Binah és Daath szefirák** kezdőbetűiből alkotta.

A XIX. század közepére és végére megnövekedett az érdeklődés a misztikus tanok iránt. Ebben jelentős szerepet játszott az angliai **dr. William Wynn Westcott** (1848-1925) és **MacGregor Mathers**, akik megalapították a **Golden Dawn** (Arany Hajnal) hermetikus rendet. **Wynn Westcott** okkultista és szabadkőműves volt, aki felkérte **Mathers-t**, hogy dolgozzon ki mágikus rítusokat szabadkőműves szövegek alapján. Ezek alkották később az **Arany Hajnal** rend ceremoniális mágiájának alapjait. **Westcott** sok okkult művet írt, nevéhez fűződik többek között a Bevezetés a **Kabbalába**, de lefordította a **Széfer Jetzirah-t** és **Eliphas Lévi A Sanctum Regnum** mágikus rítusa című művét is.

A XIX. század híres alakja volt **Eliphas Lévi Zahed** (1810-1875) eredeti nevén **Alphonse-Louis Constant** francia mágus és okkultista. Eredetileg papnak tanult, de szexuális szabadossága miatt eltanácsolták. Számos könyve jelent meg, többek között a **Mágia rejtélye**, A nagy mágia dogmája és rituáléja, A mágia története és A nagy misztériumok kulcsa. Fontos megfigyelése volt, hogy az **Életfa** ösvényeihez hozzárendelhető a tarot 22 nagy arkánuma.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Daniel Tarr:**A kabbala története****II. rész**

A kabbala iránti érdeklődés a XX. században is fennmaradt. Többek között **dr. Francis Israel Regardie (1907-1985)**, **Dion Fortune (1891-1946)** **Papus (1865-1916)** és **Aleister Crowley (1875-1947)** -aki azt állította, ő **Lévi** reinkarnációja- voltak azok, akik a kabbala hagyományainak népszerűsítésén fáradoztak.

Israel Regardie angol születésű, Amerikában élő mágus, aki egy időben **Aleister Crowley** személyes titkára volt, az **Arany Hajnal Rendből** alakult **Stella Matutina** tagjaként rituális mágiával foglalkozott. Fő művei **Az Arany Hajnal**, **Az élet fája**, **A bölcsek köve**, **Az igazi gyógyítás művészete**, a **Ceremóniális mágia és a Szem a háromszögben**. Ez utóbbi **Aleister Crowley** életrajza.

Dion Fortune eredeti nevén **Violet Firth** 1919-ben lett az **Arany Hajnal** rend tagja, majd miután összeveszett **Moina Mathers**-szel, férjével megalapította a **Belső Fény Testvérisége** elnevezésű csoportot. Ebből jött létre később a **Fény Szolgái**, melynek jelenlegi vezetője **Dolores Ashcroft Nowicki**. **Dion Fortune** legjelentősebb műve **A Misztikus Kabbala**, de regényeket is írt, ezek egyike a **Moon Magic**.

Papus, azaz **Gerard Encausse** spanyol születésű, párizsi orvos, a **Rózsakereszt Rend** tagja volt. Nagy hatással volt rá a teozófia (A Teozófia Társaság tanításai. A kifejezés jelentése Isteni bölcsesség.), de foglalkozott **alkímiai**, **kabbalisztikus** és hermetikus szövegek tanulmányozásával is. 1905-ben az orosz cári palotában megidézte **III. Sándor** cár szellemét. Fő művei közé tartozik **A csehek tarokkjá**, **Az okkult tudomány módszeres bemutatása**, **A Kabbala**, **Az ördög és az okkultizmus**, a **Mágia és hipnózis**.

Aleister Crowley Allan Bennett (Mágikus neve Jehi Ór-Legyen világosság) (1872-1923) tanítványa volt, az ő hatására fordult a rituális mágia felé. (**Allan Bennett** állította össze a **Crowley** által publikált **777 egy részét**. Később **buddhista szerzetesnek állt**.) **Aleister Crowley** 1898-ban nyert beavatást az Arany Hajnal rendbe, ahol rövid időn belül a rend vezetőjévé akart válni, ami sok vitát eredményezett. **McGregor Mathers**-szel való veszekedése után távozott és **Ceylonon** majd **Indián** keresztül 1904-ben érkezett Kairóba. Egy **Thot-rítus** végzése közben felesége, **Rose** transzba esve egy közeli múzeumban lévő **Hórusz (Ra-Hoor-Khuit alakjában)** szoborhoz vezette, mely a 666-os számot viselte. Ebből **Crowley** arra a következtetésre jutott, hogy ő az **Antikrisztus**, az **Új Aión Ura**.

A mágus **Rose** médiumi képességei segítségével kapta meg **Aiwaz-tól**, egy mágikus lénytől a **Törvény Könyvét**. Hamarosan új rendet alapított **Argentum Astrum** néven és azt állította, hogy **Aiwaz** révén birtokolja **Egyiptom** ősi erőit. **Crowley** rengeteg mágikus művet hagyott hátra, ezek között található a **mágia elmélete és gyakorlata**, a **Thoth könyve**, **A látomás és a hang**, a **Vallomások** és **Aleister Crowley Kabbalája**.

Ma a rendkívül gazdag **kabbalista** irodalmat **Gerschom Scholem** tudományos igényű munkásságából ismerhetjük. A keresztény **kabbalista** irányzat jelenkori képviselője **Jakob Hurtak**.

Egyes modern források szerint a kabbala különféle irányzatai a szó írásmódjával megkülönböztethetők. Ezek szerint a **Quabalah** az ezoterikus, a **Kabalah** a zsidó és a **Cabala** a keresztény rendszerre vonatkozik. Mai, modern formájának egyik elnevezése **Okkult Kabbala**.

TALMUDI FOGALMAK V. RÉSZ

בְּרַכָּה אַחְרוֹנָה

25. Bráchá áchroná – étel, vagy ital elfogyasztása után mondott áldás. Az ilyen áldáshoz megkívánt étel mennyisége legkevesebb egy olívbogyónyi. Az ilyen áldáshoz megkívánt legkisebb ital-mennyiség röviit (**kb. 0,13 l**).

בְּרַכָּה מֵעֵין שֵׁשׁ

26. Bráchá mééjn sálos – Szó szerint: az áldás, mely olyan [azaz összefoglalja], mint a három [áldás]. Az az áldás, melyet (kenyér kivételével) olyan étel vagy ital fogyasztása után mondunk, amely az Erec Jiszráélben honos, különösen kedvelt hét gyümölcs valamelyikéből készült. Azért kapta ezt az elnevezést, mert tartalmazza az étkezések után szokásos három asztali áldás rövidített változatát.

חֶצֶר

27. Chácér – Udvar. Egy vagy udvar, vagy más beépítetlen területet. Ez a fogalom a Háláchá különféle területein igen nagy jelentőséggel bír. 1. A tulajdonszerzés törvényeire vonatkozóan (**kinján**): egy ember udvara tulajdonszerző. Ez azt jelenti, hogy az a gazdátlan tárgy, melyet egy ember udvarán találnak, az udvar tulajdonosának birtokába kerül anélkül, hogy a tulajdonszerzésnek bármely más formális aktusát teljesíteni kellene. Az udvar általi tulajdonszerzés módja különleges, és bölcseink esetenként olyan helyekre, illetve tárgyakra is kiterjesztették, melyek a szó szoros értelmében nem tekinthetők udvarnak. A tulajdonszerzés törvényei megkülönböztetik az őrzött udvart (**chácér hámistámeret**) az őrizetlentől. Az előbbit kerítés és zár védi, és tulajdonosa számára a tulajdonszerzés szempontjából nagy erővel rendelkezik, míg az utóbbinak a tulajdonos számára kisebb a tulajdonszerzési ereje. Hasonlóképpen különbség van a tulajdonosa által tudatosan őrzött udvar és a tudatosan nem őrzött udvar között. 2. A közösen birtokolt tulajdonra vonatkozóan: ez bekerített udvarra, mégpedig általában több család által lakott épület előtti területre vonatkozik. Számos háláchá (törvény) részletezi az udvar felosztását a tulajdonosok között. Az ilyen udvart lényegében az ajtók számának megfelelően osztják fel, és minden ajtóhoz bizonyos nagyságú terület tartozik, amelyen át meg lehet közelíteni, illetve javakat lehet szállítani. Ugyancsak törvények szabályozzák a különféle tárgyak használatának jogát az udvarban, valamint azt is, miképpen osztozzanak a tulajdonosok olyan esetekben, amikor az udvar túl kicsi ahhoz, hogy fel lehessen osztani. Ezeknek a törvényeknek a közös tulajdonosok által tett fogadalom (**neder**) esetében különféle vonatkozásai vannak. 3. A szombati törvényekre vonatkozóan. A ház előtt fekvő bekerített udvar magánterületnek (**rösut hájáchid**) számít ugyan, ám mégsem szabad a szombaton semmiféle dolgot a házból az udvarba, illetve az udvarból a házba vinni, amennyiben az udvar több lakos között oszlik meg. E probléma áthidalásának a módja az „**udvarok egyesítése**” (**éruv chácérot**), ami lehetővé teszi, hogy az udvaron, illetve az udvarból a különböző házakba vigyenek dolgokat. A háláchá különbséget tesz előudvar – melyen az emberek rendszerint keresztülhaladnak és amelyet állandóan használnak – és a hátsó udvar (**kárpéf**) között, melyet általában raktározásra használnak.

110 éve született Dr. Scheiber Sándor főrabbi bef. rész

A könyvtárat találat érte, a polcokkal fűtöttek. Lassan visszatértek a tanítványok. Scheiber egy rózsadombi villa romjai alatt megtalálja és kiásatja a **Guttman-könyvtár** egy részét, áttelepíti a **Rabbiképzőbe**, és július 8-án megnyílhatott az intézmény könyvtára. Kun utcai lakásukat (Kun utca 12.), a ház csillagos ház volt a háború alatt, kifosztották, Scheiber a munkába menekült, 1946-ban 41 tudományos írása jelent meg. Könyvekért a **Teleki térre** járt, mert fontosnak tartotta egy-egy értékes könyv megvásárlását, újrakötését. 1947-ben visszatért Angliába kéziratokat tanulmányozni, majd 1949 tavaszán **Bálint Sándor** meghívására magántanári székfoglalót tartott **Szegeden**, az egyetem néprajzi tanszékén. 1950-ben a régi barát, **Löwinger Sámuel Izraelbe** ment, és **Scheibernek** adta át igazgatói székét, de a hitközség **Róth Ernőt** akarta, ezért évente váltották egymást 1956-ig, **Róth Ernő** disszidálásáig. Akkor **Scheiber** lett az igazgató, haláláig. Péntek esténként kedd tartott, s a szombatköszöntés a zsidó társas élet központja lett. Sokszori és csillogó csábítással szemben itthon maradt. Marasztalta a magyar nyelv és irodalom szeretete, hivatástudata, hogy a helyben található anyag feldolgozása az egyetemes zsidó tudomány érdeke. Nem lett az **Akadémia** tagja, nem volt autója, sem hétvégi háza, és élete abban a Kun utcai lakásban telt, ahol 1913. július 9-én megszületett.

Vallási szemlélete

A Theológiai Szemlének (2.) ezt nyilatkozta:

„Mi a Magyar-Zsidó Oklevéltárban egy külön kötetet tartunk fenn azoknak a héber szövegeknek, amelyek a magyarországi zsidósággal foglalkoznak. Ezeket már kezdte gyűjteni Kohn Sámuel és 1981-ben kiadott egy kötetet. Ez a kötet azonban csak magyar fordítást tartalmaz. Mi a héber szövegek kritikai kiadását is kívánjuk nyújtani. Időközben – tehát kerekén 100 év óta – rengeteg ismeretlen szöveg került elő. A mi Oklevéltárunk, amelynek most készítjük elő a XIX. kötetét, téglákat gyűjtött a magyar zsidóság teljes történetének megírásához. Ezt fontos és sürgős feladatunknak tartjuk.”

„Érdekes volna még két témával foglalkozni: a zsidó alakja a felszabadulás utáni magyar irodalomban és a vészkorszak tükröződése a magyar irodalomban. Mindkettőre igen sok anyag van, hasonlíthatatlanul több mint Kelet-Európa többi irodalmában. Mi már 1958-ban közzétettünk egy bibliográfiát a második témára. Külön kis kötetet tett ki. A bibliográfiát folytatni kívánjuk.”

„Úgy látom, hogy azok a nagy ellentétek, amelyek a különböző vallásokat elválasztották a múltban, a mi korunkban egyre jobban eliminálódnak és hiszem,

110 éve született Dr. Scheiber Sándor főrabbi bef. rész

„hogya a vallások egymással karöltve keresik az emberiség jövőjének boldogabbátételét.”

Scheiber és Löw

Scheiber Sándor számára a magyar-zsidó személyiségek közül **Löw Immánuel** volt a legfontosabb, ő volt, akihez mérte magát. A kilencvenéves **Löwöt** két publikációban köszöntötte, és őt bízta meg (főként **Heller Bernát**) a **Löw-émlékkönyv** szerkesztésével. 1944 nyarán találkozott a **Kasztner**-féle mentőakció révén a deportálásból kimentett **Löwvel**. Még ebben az évben **Budapesten** találkozott a deportált idős rabbi-val, s ő búcsúztatta 1944. július 21-én a **Farkasréti temetőben**, majd pedig szegedi újra temetésekor, 1947. április 23-án. Fenntartotta a **Löw-kultuszt**, ezzel megőrizte a zsidó kultúrát **Szegeden**.

Rekonstruálta és összefogva, egy kötetben kiadta **Löw** utolsó – de már meg nem jelent – két könyvét (**Fauna und Mineralien der Juden**). A **Mineralien** kézirat-anyagának nagy része megsemmisült, amikor a nácik **Löw** kézíratait kidobták szegedi lakása ablakán, és az udvaron áztatta őket az eső és betemette a hó. Otthoni dolgozószobája bejáratához függesztette **Löw** általa megfestetett olajképét. Beszédei is, különösen a rabbiképzői évnnyitók, **Löw** hatásáról tanúskodnak.

Emlékezete

„A hebraicát és a judaicát bevittem a magyar tudomány diszciplínái közé; munkatársakat neveltem; zsidó érdeklődést ébresztettem a felnőttek és az ifjúság körében; megőriztem Főiskolánk hírnevét; tanítványaim katedrákon viszik tovább; Magyarországot és Budapestet megtartottam a zsidó szellemi élet centrumai között. Ez az én munkám és nem is kevés.”

Scheiber Sándor-díj

1996 óta Scheiber Sándor-díjjal jutalmazták azokat a magyar állampolgárokat, illetve határon túl élő magyarokat, akik kiemelkedőt alkottak a hebraisztika, a judaisztika, a zsidó vallás-, művelődéstörténet és az oktatás, valamint a zsidók és nem zsidók közötti párbeszéd és tolerancia előmozdításának területén. Az elismerést évente egyszer, **Prof. Dr. Scheiber Sándor** főrabbi halálának évfordulóján, március 3-án adja át a kulturális miniszter. **Scheiber Sándor-díj** kuratóriumi elnöke **Szécsi József**, aki egyben a **Keresztény-Zsidó Társaság** főtitkára. A kitüntetéssel emléklakett és az adományozást igazoló okirat jár. Ő a névadója a **Scheiber Sándor Gimnázium, Általános iskola és Kollégiumnak**.

Forrás: (zsima)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ה"ב

ה"ב

NAGYFUVAROS UTCÁI TEMPLOMKÖRZET IMAREND JÚLIUS 1 – 31. KÖZÖTT

1.	szombat	CHUKÁT-BÁLÁK	vége: 21,47	8,00	21,00	12.	T	
2.	vasárnap			8,00	19,00	13.		
3.	hétfő			7,00	19,00	14.		
4.	kedd			7,00	19,00	15.		
5.	szerda			7,00	19,00	16.		
6.	csütörtök	Támuz 17. Böjtnap 2,18-tól 21,22-ig		7,00	19,00	17.		Á
7.	péntek		820,24	7,00	19,00	18.		M
8.	szombat	PINCHÁSZ	vége:21,43	8,00	21,00	19.		
9.	vasárnap			8,00	19,00	20.		
10.	hétfő			7,00	19,00	21.		
11.	kedd			7,00	19,00	22.		
12.	szerda			7,00	19,00	23.		
13.	csütörtök			7,00	19,00	24.	U	
14.	péntek		820,20	7,00	19,00	25.		
15.	szombat	MÁTOT-MÁSZÉ Újhold hirdetés	vége:21,37	8,00	20,45	26.		
16.	vasárnap			8,00	19,00	27.		Z
17.	hétfő			7,00	19,00	28.		
18.	kedd	JAM KIPPUR KOTAJN		7,00	19,00	29.		
19.	szerda	Újhold		7,00	19,00	1.		
20.	csütörtök			7,00	19,00	2.		
21.	péntek		820,13	7,00	19,00	3.		
22.	szombat	DEVÁRIM Sábát Cházon	vége:21,28	8,00	20,45	4.	Á	
23.	vasárnap			8,00	19,00	5.	V	
24.	hétfő			7,00	19,00	6.		
25.	kedd			7,00	19,00	7.		
26.	szerda	Áv hó 9. Böjtnap kezdete: 20,26		7,00	20,15	8.		
27.	csütörtök	Böjtnap vége:21,01		7,00	19,00	9.		
28.	péntek		820,05	7,00	19,00	10.		
29.	szombat	VÁETCHÁNÁN SÁBÁT NÁCHÁMU	vége: 21:18	8,00	20,30	11.		
30.	vasárnap			8,00	19,00	12.		
31.	hétfő			7,00	19,00	13.		

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Ismeretlen zsidók nyomában XLI. Fischmann Éva

Fischmann Éva (1948-tól Aviva E. Gileadi), (Budapest, 1917. november 26. – Tampa, 2001. június 8.) izraeli atomtudós az Izraeli Technológiai Intézet (Technion) Nukleáris Technika Tanszékének professzora. A nukleáris reaktorok energiatermelésére és sótalanításra való felhasználásának szakértője volt. Ő volt az első nő a nyugati blokkban, aki engedélyt kapott atomreaktor üzemeltetésére, és az egyetlen, aki 1963-ban ilyen engedéllyel rendelkezett.

Szülei Fischmann Sámuel (1872–1962) és Kupferstein Gizella voltak. A Pesti Izraelita Hitközség Leánygimnáziumban érettségizett, majd a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatója lett, ahol 1942-ben vehette át oklevelét. A második világháború alatt koncentrációs táborba került. Később **Auschwitzba** deportálták, de sikerült megszöknie és elrejtőznie, amíg a **Vörös Hadsereg 1945** januárjában **Budapestre** nem érkezett. 1946-ban **Bécsbe** költözött, ahol megismerkedett **Michael Gileadi radiográfussal**, akihez feleségül ment. **1948-ban** kivándorolt **Izraelbe**, ahol **Aviva-ra** változtatta a nevét. **Aviva Gileadi** a **Givat**

HaShlosa Kibbutz középiskolájában tanított, és egy ideig a **Weizmann Tudományos Intézetben** is dolgozott.

1955-ben **Haifába** költözött, és a **Technionban** kezdett dolgozni, kezdetben a **Fizika Tanszéken**, majd **1958-ban**, a **Nukleáris Technika Tanszék** megalapításakor annak professzora lett.

1960-ban ösztöndíjat nyert, hogy egy évig az **Argonne Nemzeti Laboratóriumban** tanulhasson, és egy félévet kutathasson a **Michigani Egyetem Nukleáris Fizika Tanszékén**. Amikor az ösztöndíj lejárt, elfogadta az ajánlatot, hogy még egy évet töltsön a nukleáris tudományok területén. Ez idő alatt beiratkozott egy atomreaktor-üzemeltetési tanfolyamra, és megkapta az üzemeltetői engedélyt. Az újságok 1963-ban azt állították, hogy ő volt az egyetlen nő a nyugati világban, aki ilyen engedéllyel rendelkezett. 1965-ben az amerikai kormány felkérte, hogy segítsen a **Puerto Ricó-i Boiling Nuclear Superheater (BONUS)** reaktortelep aktiválásában. Munkája részeként egy mérnökcsoporthoz oktatót az atomreaktor működtetésére. Ezenkívül egy mesterképzésen nukleáris mérnöki órát tartott.

Kétszer házasodott. Első férje **Seres Iván** (1907–1966) magyar matematikus és tanár volt. Mielőtt **Izraelbe** emigrált, elvált Serestől. **Izraelben** feleségül ment **Michael Gileadihez**, egy lengyel származású röntgentechnikushoz. Két gyermekük született.

Forrás: (wikipedia)

Walter Pietsch: HÁTÁM SZÓFERTŐL - THEODOR HERZLIG V. rész

Az ortodoxia és a korai cionizmus viszonya a XIX. századi Magyar Királyságban.

Művének elkobzása után **Natonek** nem esett apátiába. Miután látta, hogy a gondolataival szemben Magyarországon éles politikai ellenállás tapasztalható, Nyugat-Európában próbált követőket találni. Felvette a kapcsolatot **Zvi Hirsch Kalischerrel** és **Moses Hess-szel**. Először csupán levelezésről volt szó, ám később **Moses Hesshez** életre szóló barátság kötötte **Natoneket**. **Kalischert** és **Hesst** egyaránt lelkesedéssel töltötték el **Natonek** gondolatait, és arra kérték, hogy az útiköltségek rendelkezésre bocsátásával jöjjön el Nyugat-Európába, és ott próbálja propagálni nézeteit. **Natonek** elfogadta a megbízást, és **Kalischer** egyik levelében ezt olvassuk:

"**J. Natonek, Székesfehérvár rabbija nagy személyes áldozatvállalással látogatást tett Berlinben, Frankfurtban és Kölnben. Mindenütt bizottságokat szervezett és sok hívet szerzett egy majdan felállítandó, Palesztinát kolonizáló szövetség számára**".

1866. november 4-én **Natonek** Frankfurtban meglátogatta a híres rabbit, **dr. Abraham Geigert**, aki a beszélgetés után a következő ajánlólevelet adta neki: "**A személyes találkozás arról győzött meg, hogy J. Natonek rabbi sokoldalú tudással rendelkezik, törekvései pedig igen értékelendők. Feladatát hittestvérei iránt érzett őszinte szeretetből vállalta magára: szeretne javítani a palesztinai zsidók helyzetén. Lehet, hogy valaki eltérő véleménnyel van céljait és eszközeit illetően, de jelleme és törekvései egyaránt tiszteletre méltók. Ezért megérdemli mindazok hathatós segítségét, akik értékelik önzetlen fáradozását. Az ő figyelmükbe melegen ajánlom Natoneket.**"

Kalischer tanácsára **Natonek** Párizsba is elutazott, hogy megbízásából tárgyaljon az **Alliance Israélite Universelle**, azaz a korabeli zsidó világszervezet képviselőivel. Párizsban **Moses Hess** támogatta minden rendelkezésére álló eszközzel. Erről tanúskodik az az ajánlólevél, amelyet **Hess** az egyik hollandiai barátjának írt: "**Szeressétek őt, ahogyan én szeretem. Én ugyanis nagyra becsülöm és szeretem, mint a tulajdon apámat vagy nagyapámat**".

Natonek Párizsban megnyerte **Isidor Lazare** franciaországi főrabbi barátságát, de hűséges támogatóra lelt a pozsonyi születésű **Albert Kohn** személyében is, aki az **Alliance** vezetőségi tagja volt.

Az **Alliance** először üdvözölte **Natonek** terveit. Előljárója, **Adolphe Crémieux** azt írta neki, hogy a szervezet központi tanácsa nagy jóakarattal fogadta terveit, hogy tudniillik fejleszteni kell **Palesztina** egykor virágzó, ám mára teljesen elhanyagolt zsidó mezőgazdaságát. A tagokban mély nyomot hagyott a kezdeményező önzetlen fáradozása, amellyel ki akarta emelni a palesztinai zsidókat nyomorúságos, alamizsnára szoruló helyzetükből, és fel akarta ébreszteni bennük a munka, különösen pedig a mezei munka iránti szeretetet. Az **Alliance** ezért hajlandó támogatni egy ilyen irányú próbálkozást. A gyerekek számára iskolát kellene alapítani, a felnőttek számára pedig munkahelyek teremtése volna szükséges.

Ezután **Natonek** elővette régi tervét egy konstantinápolyi utazásról, hogy ott a **Fényesség Portával** is tárgyalhasson. Ezzel akarta bizonyítani, hogy palesztinai tervei megvalósíthatók, sokkal többek holmi utópiánál. **Bécsbe** ment hát, és ott kihallgatásra eljutott a **Török Birodalom** bécsi követéhez.

Walter Pietsch: HÁTÁM SZÓFERTŐL - THEODOR HERZLIG V. rész

Az ortodoxia és a korai cionizmus viszonya a XIX. századi Magyar Királyságban.

A tisztviselő 1867. március 10-én a következő levelet írta miniszterének Konstantinápolyba: "Egy tiszteltre méltó rabbit, bizonyos Natoneket a követség figyelmébe ajánlották. Ez tájékoztatta az alulírottat, hogy a csehországi, németországi és magyarországi zsidók a párizsi hitközség részvételével társaságot alapítottak. E társaságnak, amelyet néhány Alapítvány is támogat, az a célja, hogy földet vegyen Palesztinában, illetve Jeruzsálem környékén, hogy ott településeket hozzon létre európai vagy a világ bármely más részéből származó hittestvérei számára. A társaság: továbbá kereskedelmi, kézműves és mezőgazdasági ismereteket akar elterjeszteni a területen, hogy bátorítsa az ottani zsidókat: tökéletesítsék saját magukat ezen ismeretekben. Természetesen e társaság minden tekintetben alávetné magát a török törvényeknek, s a bevándorló zsidók mindannyian felvennék a török állampolgárságot. Hogy a dolgot érintő törvényekről személyesen informálódjak, Natonek úr Konstantinápolyba szándékozik utazni. A kérdést illető végső döntést természetesen Excellenciád kezébe teszem".

Natoneket azonban hamarosan szörnyű csalódás érte. 1867. április 24-én az **Alliance** levélben tájékoztatta, hogy a szervezetnek nem áll módjában finanszírozni konstantinápolyi útját. Szűkös anyagi lehetőségei miatt csak azt tudja vállalni, hogy támogatja a **Jeruzsálemben** élő zsidókat, de egy széles körű kivándorlási akció pénzügyi alapjait nem tudja előteremteni.

A bécsi török követ ajánlólevele, valamint az **Albert Kohntól és Moses Hesstől** kapott támogatás végül mégis megváltoztatta az **Alliance** elutasító álláspontját. Így **Natonek** mint az **Alliance** képviselője mégis elutazhatott **Konstantinápolyba**. Ott **Jakir Giron** főrabbi és az osztrák-magyar hitközség vezetője, **Hermann Klarfeld** barátságosan fogadta **Natoneket**, majd tanácsokkal is ellátták a Portával való kapcsolatfelvételt illetően. **Natoneket** így többször is személyesen fogadta a nagyvezír. Erről levélben értesítette **Jehuda Alkalait Zimonyban**, aki a maga részéről az alábbi levelet juttatta el a **Ha Maggid** című folyóirathoz:

"Zemlin, 5627. (=1867.), tamúz hava A múlt héten levelet kaptam Josef Natonek rabbitól Konstantinápolyból, sivan 10-i keltezéssel:

Ezt írja:

Beszéltem a nagyvezírral, **Fuad pasával**, valamint **Ali pasával**, az első vezérrel is. Biztosítottak arról, hogy minden erejükkel támogatnak. Ezen a héten kaptam meg a **Journal Israelit** egyik számát spanyol nyelven, amelyet Konstantinápolyban adtak ki idén sivan 16-án. Ott ez állt: Josef Natonek rabbi az Erec Jiszraelben működő jisuv érdekében van itt. Engedélyt akar szerezni urunktól, a szultántól, hogy benépesíthesse a Szentföldet, hogy összegyűjthesse a szétszórtságban levőket, hogy földet művelhessenek, gyárakat hozzanak létre. Célja az, hogy a Palesztinában lakók és mindazok, akik még oda mennek, olyan helyzetbe kerüljenek, hogy megéljenek saját kezük munkájából, és végre ne kelljen éhezniük az idegenek között."

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Cukkinis csirkemell rizzsel

Villámgyorsan összedobható cukkinis csirkemell, ami nagyjából bármilyen körettel tökéletes, legyen szó rizsről vagy akár tésztáról.

Hozzávalók: 2 fő

- 1 fej vöröshagyma (130 g/fej)
- 4 gerezd fokhagyma
- 3 ek étolaj
- 270 g csirkemell
- 1 db cukkini (250 g/db)
- só, bors
- 1 csokor petrezselyem
- 2 szál újhagyma
- 2 ek szójaszós
- 80 ml zöldségalaplé

A tálaláshoz:

- 2 adag főtt rizs
- 1 ek szezámag

Elkészítés:

A cukkinis csirkemell recept első lépéseként a vörös- és fokhagymát apróra vágjuk, és egy nagyobb serpenyőben olajon lepirítjuk. A csirkemellet és a cukkinit is hasonló, kb. 1,5-2 cm-es kockákra vágjuk. A cukkinit a hagymához adjuk, és magasabb lángon átpirítjuk rajta, majd az egészet félrerakjuk egy tálba. Ugyanebben a serpenyőben, kevés olajon lepirítjuk a csirkemelleket is, közben sózzuk, borsozzuk, majd felöntjük a szójaszószal, és hozzávágjuk a csíkokra vágott újhagymát is.

Mehet a csirke mellé a hagymás cukkini, az apróra vágott petrezselyem és az alaplé. Forralunk egyet a ragun, és jöhet is a tálalás. Egy adag rizsre kanalazzuk a cukkinis csirkét, megszórjuk szezámaggal és az újhagyma zöldjével, és kész is vagyunk.

Elkészítési idő: 30 perc

Forrás: (streetkitchen)

Remény

Ami nem pusztít el, erősebbé tesz – tartja a mondás. A zsidó történelemben számtalan példa bizonyítja ennek igazságát. **Tisa Beáv (Áv hó kilencedik)** napján a **Szentély** lerombolására emlékezünk. A gyásznapon sokan **25 óras** böjtöt tartunk, de akik nem, a múlt fényében azok is Izrael jövőjéért aggódó tekintettel szemlélik a jelen eseményeit. A társadalmi szembenállás minden korábbinál nagyobb méreteket ölt, ami az ország gazdasági és katonai erejét csökkenti. Vagyis Izrael létét veszélyezteti. Jól tudjuk, hogy **2000** évvel ezelőtt nem a rómaiak miatt pusztult el a második szentély: a zsidó társadalmon belüli polgárháborús helyzet miatt. Már a **Talmud bölcsei** is a testvérgyűlöletet nevezték meg fő okként. **A Flavius** munkáiból ismert borzasztó részletek is ezt támasztják alá: az egó és a kompromisszum-képtelen, vak önigazság által tüzelt testvérgyűlölet vezetett a **Templom** pusztulásához. A függetlenség elvesztéséhez, a **galuthoz**.

Izrael most beteg, de sokan hisszük, hogy kigyógyul belőle. Bízunk benne, hogy végső soron megerősödéséhez vezet a mostani felfordulás. Reméljük, oda vezet mindez, hogy Izraelnek, mint minden normális demokráciának, lesz végre Alkotmánya. Amely garantálja a demokratikus jogállam alapjait. A törvény előtti egyenlőséget, a hatalmi ágak függetlenségét, a fékek és ellensúlyok kiegyensúlyozott harmóniáját.

Ez az alkotmányos **Izrael** maga lesz az **Ígéret Földje**. Aktuális hetiszakaszunk (**Váetchánán**) minden évben **Tisa Beáv** napját követő szombatra esik. Nem sok ilyen "állandó" hetiszakasz van, és ezek mindig szoros összefüggésben állnak a zsidó év során következő ünnepeivel, emléknappjaival. Mostani hetiszakaszunkban **Izrael** népe a **Kánaán** határán áll. **Mózes** búcsúbeszédet mond. „**Hiába könyörögtem az Örökkévalónak**” – mondja – „**hogy láthassam azt a jó országot. Nem mehetek be veletek**”. Az **Örökkévaló** hallani sem akart róla. **Áron** is meghalt nem sokkal korábban: a halálát elbeszélő hetiszakaszt mindig **Tisa Beáv** előtt olvassuk.

Áron az egyetlen ember, akinek halálozási évfordulóját fontosnak tartja megemlíteni a Tóra: **Áv hó első napja**. Az első főpap halálának dátuma emlékeztet bennünket az általa megkezdett, **Szinájon** kapott áldozati kultusz 2000 évvel ezelőtti végére. És arra, hogy a gyűlölet hatalmas erő. A legszentebb templomot is lerombolja.

Az **Ígéret Földje** határán állva már világos a nép előtt: nem **Mózes és Áron** lesznek azok a vezetők, akik beviszik őket a **Kánaánba**. Most mi is ott állunk azon a bizonyos határon. Most is világos, egyre többek előtt: az alkotmányos **Izraelben** az állam és vallás szét lesznek választva. Ebben az eljövendő, alkotmányos Izraelben, ahogy a próféták is megálmodták, **Jeruzsálem** a béke fővárosa lesz.

Hosszú még addig az út. Fájdalmas kompromisszumok és vallási-etnikai határokon átívelő, országos összefogás kell hozzá, de úgy hiszem, ennek is eljön az ideje. Sokan reméljük, hogy minél hamarabb. Mert szeretjük **Izraelt**.

Forrás: (israelinfo)

Gyász: Elhunyt Davidovics László (Joszi)

Életének 49. esztendejében, méltósággal viselt, súlyos, gyógyíthatatlan betegségben elhunyt a magyar zsidó közösség elismert és szeretett tagja, **Davidovics László (Joszi)** vallási vezető.

Laci Nyíregyházán látta meg a napvilágot, de a család a közeli **Kisvárdáról** származik, mélyen vallásos, generációkon átívelő **orthodox** családból, olyanból, melyet már – főleg a vidéki **Magyarországon** – csak a visszaemlékezésekből ismerhetünk. Édesapja, **Davidovics Béla (ל"ד)** és édesanyja, **Davidovicsné Eichner Anna (ל"ד)** – emlékük legyen áldott – „**önálló intézményei**” voltak a vallásos zsidó közegnek, életüket a közösségnek szentelték.

Mindkét **Davidovics** fiú ezen mintát követte: **Laci fivére, Gyuri (Jiszroél) Izraelben rabbi**, míg **Laci** mind **Izraelben**, mind itthon is fejlesztette tovább az otthonról hozott, szilárd alapokon álló vallási tudását. Aktív életének sajnos szűkre szabott majd **30** esztendejében számos intézményt segített vallási felügyeleti tevékenységével, sok közösségben látta el a vallási vezető(helyettes)i funkciókat, többek között a **Hege-dűs Gyula (Csáky)** utcai zsinagógában.

Joszit nem lehetett nem szeretni, segítőkész szándéka, vallási elkötelezettsége mindannyiunk szívét rabul ejtette. Fájdalmasan fiatalon bekövetkezett halála nagy űrt hagy maga után a vallásos magyar zsidó életben, tegnap, sábesz napján (**5783. Áv. 4-én**) bekövetkezett halálával életútja lezárult, de megnyílt örök emlékezete, mellyel példát mutat mindannyiunknak a zsidóság szeretetéből, **jiddiskeitből**.

Egy drága barátot és egy igaz támogatót veszítettünk el.

Davidovics László (Joszi) Iszer Jozséf ben Jekutiel Jehuda háLévi

1975-2023. 5735-5783.

Báruch Dáján Háemesz – Áldott az Igaz Bíró!

A hétfői temetés pontos időpontja (Gránátos utcai orthodox temető) – 2023. július 24. 14:30.

Forrás: (MAOIH)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

TIPPEL	A POÉN 1. RÉSZÉ	IDEGEN SZÓVAL: PSZICHÉ	VEZETÉKBEN KERING	ISTÁLLÓ-FIÚ ESZKÖZE	GIGA-RÖVIDEN	AZ EGYIK SZÜLŐ	SZÁJÁT NAGYRA NYITÓ												
A TÁRGY RAGJA					JAPÁN RÉSZÉ!														
NULLA					DURUZZSOL														
KATONAI KÖTELEK																			
ERKÖLCSILEG KIVÁLÓ							SZÓ VÉGÉN VAN! BENTRŐL SZÓLÍT												
POTYKA-SZELETI			LÉTRA RÉSZÉ VERSENYLOVAS					USZODAI HOSSZ											
A CSODÁLKOZÁS SZAVA		TETŐPONT NÁLA LENTEBBRŐL							VALLAT NORVÉG AUTÓK JELZÉSE		FARAD, RÖVIDEN	NEMFÉMES ELEM	EME CIPÉSZ ESZKÖZE					ERKÖLCS-TAN	
RAGADOZÓ MADÁR				AFRIKAI ORSZÁG FELFAL, RÉGISEN							A POÉN 2. RÉSZÉ ERNYEDT-SÉG							R	
ÁLLATOK ALÁ TETT SZALMA					GÖRBE-DARAB OLDALRA BILLENO				DICSÓSÉG UGYANAZ, A VÉGIN!										
VÍGSÁG								MŰVELTLEN FÖLD TÉNY					KAMERUN HATÁRAI! ISMER						
TŰZBEN MEGSEM-MISÜLŐ						ÚGYMINT ZENÉBEN: LASSAN						MAGYAR ÓSVEZÉR KÖZÉPKORI OKIRAT							
A LANTÁN VEGYJELE			ÉRTÉKESÍT KÖNYÖRÖG					TILTOTT DOLOG A PARKOLÓ JELE						KÓRCIKKI A TŰLÖLDALRA ROHAN					
ENERGIA, RÖVIDEN		KONCERT PÓTIDEJE ALKONYI VIRÁG							DÉLCEG, KARCSÚ GÁRDISTA										
HALK ZÖREJ					DÍSZIT, A SZÉLEINI OLLÓS VÍZÁLLAT			EDÉNY FOLYAMI HAL					TÖMEGBEN ÁLLI FIADZIK						
KÁBÍTÓ-SZER				BARACK-MAGI BELFÖLDI			ELÓÁLL JAVÁBAN ZAJLIK												
VÁGY ÉS LAP ELŐTT IS ÁLLHAT!			FOSZTÁS ESETLEG, ALKALMASINT								NEMIGEN KÓD KÖZEPEI								
DISZKRÉT EGYETEMI VEZETŐ												FARMER-MÁRKA PÁNCÉLBAN VAN!							
					FÉRFINÉV SIEMENS, RÖVIDEN						CSAP-SZEG AMPER, RÖVIDEN								
RÓMAI 500-AS	B						NEHEZEN KIIRTHATÓ GYOM-FÉLE											k	!

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Júl. 28. – 2023. Aug. 04.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
28. péntek	7:00	19:00
29. szombat	8:00	20:30
30. vasárnap	8:00	19:00
31. hétfő	7:00	19:00
01. kedd	7:00	19:00
02. szerda	7:00	19:00
03. csütörtök	7:00	19:00
04. péntek	7:00	19:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
28. péntek	20:05	29. szombat	21:18
04. péntek	19:56	05. szombat	21:06

POÉN SAROK

Egy részeg ül a kocsmában. Kér tíz felest és megissza. Ezután kilencet kér, és azt is megissza. Azután 8, 7, majd hat felest húz le egymás után, majd megszólal:
- Nem értem... Egyre kevesebbet iszom, mégis egyre részegebb vagyok!

Események

Szombaton tartott Jahrzeit-ot Dr. Goldberget Tamás és felesége, Dr. Kovács Zsuzsa édesapja Dr. Kovács Bertalan után. A délelőtti imádkozás után kiddust adtak az eltávozott emlékére.

Ugyan ezen a napon tartott Jahrzeit-ot Streit Sándor elnök, az édesanyja után. Az unokák, Streit Péter és Streit Gábor jelen voltak az imádkozáson. Kiegészítve a kiddust az elnök szendvicsekkel vendégelte meg a jelenlévőket.

Zsinagógánkban idén is megtartottuk a Tise Be Áv-i, imádkozásokat. Skajach minden böjtölőnek.

Ágádá - "monda, legenda":

A Talmud és a későbbi vallási irodalom elbeszélő, legendás, nevelő szándékú részei.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt augusztus 02.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor